

Пропозиції

щодо удосконалення проекту Положення про учнівський Олімпіадний рух, опублікованого 20 вересня 2024 року о 14:45 за адресою

<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/gromadske-obgovorennya/2024/09/20/polozhennya-pro-olimpiadnyu-rukh-20092024.docx>

Пропозиції перелічено у порядку прочитання проекту Після кожної пропозиції курсивом подано обґрунтування. Без прийняття всіх цих пропозицій проект буде істотно гіршим від чинного наразі Положення, бо породить неоднозначність при застосуванні і конфлікти там, де їх легко уникнути.

- **Наказ можна затверджувати або оголошувати чинним лише у 2025 році одразу після завершення відбірково-тренувальних зборів до Міжнародних олімпіад.** *Інакше виникає правова колізія: єдину послідовність змагань буде проведено згідно з різними нормативними актами.*
- **У пункті І. Загальні положення опис термінів подати таким:**

“Терміни, використані в цьому Положенні, вживаються в таких значеннях:

відбірково-тренувальні збори – форма відбору учасників змагання до участі у наступному етапі;

експерт-консультант – фахівець, призначений для консультацій щодо розв'язання спірних питань у роботі журі (правильність перевірки, об'єктивність оцінювання робіт, розгляд апеляцій, визначення переможців олімпіад, турнірів) і остаточного їх розв'язання у разі неможливості дійти спільної згоди між журі й учасником змагання;

журі – група фахівців відповідного профілю, яка оцінює результативність участі учнів в інтелектуальному змаганні;

інтернет-олімпіади – форма інтелектуального змагання, що проводяться з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій, метою якої є виявлення учнів, які мають високий рівень знань з певного навчального предмету та результати якої визначаються в особистій першості;

керівник команди – особа з числа педагогічних, науково-педагогічних працівників закладу освіти, призначена наказом відповідного органу закладу освіти, яка супроводжує команду учасників;

керівник учасника – особа, яка безпосередньо готувала учасника до участі у олімпіадах та турнірах;

координатор – особа з числа працівників НЦ «МАНУ», що призначається наказом МОН з метою координації організації проведення III етапів олімпіад і II етапів турнірів;

навчально-тренувальні збори — форма навчального заходу, що здійснюються для підготовки учасників змагання до наступного етапу;

організаційний комітет (орґкомітет) – орган, що тимчасово створюють з метою підготовки, організації та проведення інтелектуальних заходів, діє за принципом *єдиноначальності*;

олімпіада – форма інтелектуального змагання, метою якої є виявлення учнів, які мають високий рівень знань з певного навчального предмету та уміння використовувати набуті знання і визначаються в особистій першості;

олімпіадний рух – система інтелектуальних змагань, пов'язана з організацією та проведенням всеукраїнських і міжнародних олімпіад і турнірів й підготовкою учнів до цих змагань;

організаційний комітет (орґкомітет) – колегіальний орган, що тимчасово створюють з метою підготовки, організації та проведення інтелектуальних заходів;

склад команди – учні, керівники команди; особи, які супроводжують осіб з інвалідністю та з особливими освітніми потребами; які включені до складу інтелектуального змагання на підставі відповідного розпорядчого документа;

турнір – форма інтелектуального змагання, в якому беруть участь окремі збірні команди адміністративно-територіальних одиниць, установ, організацій, закладів освіти тощо, за результатами яких визначається лише командна першість;

план заходів – документ, де визначено перелік заходів із учнівською молоддю та педагогічними працівниками закладів освіти, що складається на календарний рік, враховує особливості організації навчального року і затверджується наказом МОН в установленому порядку;

учасники – учні (власне учасники інтелектуального змагання), керівники команди, керівники учасників, журі, оргкомітет; інші особи, які забезпечують організаційний супровід інтелектуальних змагань Олімпіадного руху, зокрема фахівці з медичного супроводу, відеозйомки; інші фахівці з урахуванням специфіки інтелектуального змагання, перелік яких обумовлено регламентними документами з проведення інтелектуального змагання або розпорядчим документом організатора заходу”.

Потрібно конкретизувати роль експерта-консультанта як останню надію на справедливість з боку учасника.

- **У пункті І. Загальні положення опис функціоналу органів освіти викласти таким чином:**

“8. Органи управління у сфері освіти:

- сприяють проведенню інтелектуальних змагань Олімпіадного руху;
 - оприлюднюють на своїх офіційних вебсайтах інформацію щодо проведення змагань;
 - координують дії з НЦ «МАНУ» й організують здійснення заходів місцевими органами управління освітою, закладами освіти щодо організації та проведення олімпіад і турнірів;
 - затверджують персональний склад журі, оргкомітету та результати І та ІІ етапів олімпіад і І етапу турнірів”.
- **У пункті І. Загальні положення вилучити опис функціоналу територіальних відділень МАН України (підпункт 10), інакше буде невиправдана різниця у застосуванні одного нормативного акту в різних регіонах.**
 - **У пункті І. Загальні положення підпункт 13 доповнити такими словами:** “Учасники інтелектуальних змагань з інформатики та інформаційних технологій подають розв’язання у вигляді електронних документів, властивості яких вказано в умовах завдань”. *Інакше згадані олімпіади буде неможливо проводити у сучасному вигляді.*
 - **У пункті ІІ. Олімпіади у підпункт 2 останнє речення подати у такій редакції:** “Проведення олімпіад І і ІІ етапів з будь-яких різних навчальних предметів в один і той самий день чи в одні й ті самі дні заборонено. Проведення олімпіад ІІІ етапу з будь-яких різних навчальних предметів, для яких проводять Міжнародні олімпіади, в одні й ті самі дні заборонено”. *Інакше буде штучно обмежено можливість учням успішно виступати на різних Міжнародних олімпіадах, як це було у минулому. Також інколи учні хибно обирали пріоритети і за результатами відбірково-тренувальних зборів брали участь не з того предмету, з якого планували. І успішно, отримавши срібну медаль на Міжнародній олімпіаді. Можливість участі потрібно надавати, навіть якщо у минулі роки у цьому не було потреби.*
 - **У пункті ІІ. Олімпіади підпункт 3 подати у такій редакції:**

“3. І етап олімпіад проводити з 1 жовтня до 20 грудня поточного навчального року. Звіти про проведення олімпіад з навчальних предметів та заявки на участь команд у ІІ етапі оргкомітети І етапу надсилають відповідним обласним (в Автономній

Республіці Крим - республіканському, в містах Києві та Севастополі - міським) оргкомітетам до 29 грудня, які визначені відповідними органами управління у сфері освіти. Персональний склад оргкомітетів і журі, в тому числі голови, їх заступники, секретарі, експерти-консультанти олімпіад, а також рішення відповідних оргкомітетів затверджують наказами органів управління у сфері освіти, що організують змагання у відповідних територіальних громадах або районах, районах у містах Києві та Севастополі”. *Це найчисельніший за кількістю учасників етап, що вимагає і розведення у часі олімпіад з різних предметів, і якісного проведення апеляції серед учасників, рівень кваліфікації яких істотно нижчий, ніж на наступних етапах. Потрібно ще залишити резерв часу на випадок форс-мажорних обставин (наприклад, карантину). Тому тривалість проведення потрібно істотно розширити. А про те, хто складе умови завдань, написано в іншому місці, де описано журі.*

• **У пункті II. Олімпіади підпункт 4 подати у такій редакції:**

“4. II етап олімпіад проводяться у січні — першій декаді березня, за графіками, які встановлює щорічно МОН до 1 жовтня поточного навчального року. Персональний склад оргкомітетів і журі, в тому числі голови і його заступники, секретарі, експерти-консультанти II етапу олімпіад з навчальних предметів, а також рішення відповідних оргкомітетів затверджуються наказами органів управління у сфері освіти Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. Умови проведення I і II етапів олімпіад затверджуються щорічно органами управління у сфері освіти Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. В умовах визначається місце, строки та інші питання їх проведення з урахуванням місцевих можливостей. Кількісний склад учасників формують відповідно до цих умов. Олімпіади з фізики, хімії, біології, математики, інформатики проводяться у два тури.

У разі, якщо НЦ «МАНУ» в поточному навчальному році надав до рекомендації щодо організації та проведення II етапу олімпіад за єдиними завданнями, то для складання цих олімпіадних завдань та вироблення критеріїв оцінювання НЦ «МАНУ» створює предметно-методичні комісії, яка перебирає на себе відповідну частину повноважень журі II етапу.

Результати проведення II етапу олімпіад з навчальних предметів, затверджують відповідними наказами органів управління у сфері освіти Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій”.

Описано наявну багаторічну практику успішного проведення обласних олімпіад з деяких предметів. Від цього відмовлятися не варто.

• **У пункті II. Олімпіади (на с. 6) з підпункту 5 вилучити з переліку документів ті, що не потрібні безпосередньо при проведенні олімпіади:**

- підсумкові протоколи II етапу, затверджені головою журі та секретарем (Додаток No 1);
- підсумковий наказ органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим у сфері освіти, місцевого органу управління у сфері освіти в області, містах Києві або Севастополі про результати проведення II етапу олімпіад;
- анкети учасників III етапу олімпіад (Додаток No 4).

Також вилучити з цього підпункту такі слова: “НЦ «МАНУ» розглядають заявки та анкети учасників, результати їх виступів у II етапі й надсилають запрошення з зазначенням кількісного складу команд організатору II етапу.

Органи управління у сфері освіти Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій можуть проводити тренувальні збори переможців II етапу олімпіад з навчальних предметів, які отримали запрошення

до участі в III етапі олімпіад”. Інакше буде надано можливість приймати рішення щодо якісного складу учасників III етапу на основі неформалізованих суб’єктивних міркувань працівників НЦ “МАНУ”. Це неприпустимо.

- **У пункті II. Олімпіади вилучити підпункт 7**, бо поняття рейтингу області/регіону в документі не визначено, використання запрошень породжує волюнтаризм (див. попередню пропозицію), сама заборона лише штучно обмежить можливість участі здібних учнів у змаганні. Чим краще у регіоні готують до олімпіади, чим більшою має бути команда, як і ймовірність потреби заміни за станом здоров’я чи сімейними обставинами. Навіть у день виїзду команди у місце проведення.
- **Пункт II. Олімпіади доповнити підпунктом такого змісту:** “З метою захисту здоров’я учасників олімпіад і турнірів можна проводити I і II етапи олімпіад та відбірково-тренувальні збори у першій половині буднього дня зі звільненням учасників олімпіад від навчання у цей день і забороні вчителям вимагати й оцінювати виконання учасниками олімпіад домашніх завдань, заданих у день проведення. При проведенні I і II етапів олімпіад та відбірково-тренувальних зборів у вихідні дні звільняти учасників від навчання у перший робочий день після відповідного вихідного дня й забороні вчителям вимагати й оцінювати виконання учасниками домашніх завдань, заданих у цей будній день”. Підготовка й участь в олімпіаді є справжнім навчанням. Причому навчанням на найвищому рівні. А контроль набутого при виконанні завдань здійснюють в умовах конфлікту інтересів, у чужому навчальному закладі. Це напруження не менше, ніж при складанні іспитів у виші. І діти повинні це витримати. А якщо це здібні й працьовиті учні, то вони беруть участь у олімпіадах з різних (інколи й багатьох) предметів хоча для того, щоб краще визначитися з майбутнім фахом. Таких учнів потрібно берегти. Якщо для цього потрібно внести зміни у інші нормативні акти, це потрібно зробити одночасно з затвердженням даного Положення.
- **У пункті IV. Інтернет-олімпіади перелік предметів у підпункті 2 доповнити “інформаційних технологій”.** Бо вже багато років проводять олімпіаду і з такої дисципліни. Як і цього року.
- **У пункті V. Відбірково-тренувальні збори... підпункт 5 викласти у такій редакції** “5. Кількісний склад учасників відбіркових зборів, які є кандидатами на участь у відповідних Міжнародних олімпіадах і турнірах з предметів, не повинен перевищувати потрібної кількості учнів і не може бути менше подвійної кількості учнів, що входять до складу команди України, згідно з правилами відповідної Міжнародної олімпіади або турніру”. Інакше існуватиме можливість штучно понижувати рівень конкуренції у сподіванні надати преференції окремим учасникам.
- **У пункті VII. Учасники Олімпіад і турнірів у підпункті 1 вилучити слова: “від 13”,** щоб не гальмувати штучно розвиток учнів.
- **У пункті VII. Учасники Олімпіад і турнірів підпункт 5 розпочати такими словами:** “5. У III етапі Всеукраїнських олімпіад беруть участь учасники таких класів:...”, а завершити таким реченням: “На II етапі дозволено проводити змагання і серед учасників, що на 1 клас молодші, а на I етапі — що на 2 класи молодші”. Інакше не буде підготовки (тренування) учасників до майбутніх змагань.
- **У пункті VII. Учасники Олімпіад і турнірів у підпункті 8 доповнити такими реченнями:** “При наявності заборонених речей на робочому місці під час виконання завдання або у разі виявлення та підтвердження факту недотримання учасником змагань принципів академічної доброчесності або умов спостереження за дотриманням цих принципів оргкомітет своїм рішенням скасовує результати учасника та доводить цю інформацію до відома керівника закладу освіти, в якому той навчається”. Інакше немає жодних можливостей боротися за дотримання принципів академічної доброчесності, що істотно підірве довіру до результатів олімпіади.

- У пункті VII. Учасники Олімпіад і турнірів у підпункті 9 вилучити такі слова: "та не старший, ніж на 1 клас (курс) в закладах загальної середньої і професійної (професійно-технічної) освіти у межах визначених вікових груп для кожного навчального предмета, окрім інформатики та інформаційних технологій". *Інакше буде створено можливість штучно гальмувати розвиток учнів.*
- У пункті VII. Учасники Олімпіад і турнірів у підпункті 12 вилучити такі слова: "які брали участь у підготовці учнів до олімпіад і турнірів, в їх проведенні". *Інколи такі вчителі не мають можливості супроводжувати команду за станом здоров'я чи за сімейними обставинами*
- У пункті VII. Учасники Олімпіад і турнірів вилучити підпункт 17, бо всім учасникам потрібно створити однакові наперед проголошені умови роботи. *Впевненість у опануванні новою мовою програмування може виникнути у процесі підготовки до наступного етапу. А різні версії MS Office мають різний функціонал.*
- У пункті VII. Учасники Олімпіад і турнірів вилучити підпункт 18, бо використання поняття запрошення без прозорої процедури може лише породити конфлікти і, як наслідок, поховати саму ідею олімпіад.
- У пункті VII. Учасники Олімпіад і турнірів підпункт 22 розпочати такими словами: "22. Учасники інтелектуальних змагань Олімпіадного руху щонайменше за 30 днів до початку змагань..." *Учасники повинні мати час, щоб пристосуватися до умов змагань. Наприклад, щодо прокторингу під час виконання завдань при дистанційній формі проведення.*
- У пункті VIII. Організаційний комітет підпункт 3 доповнити таким реченням: "За згодою всі ці обов'язки може виконувати одна особа". *Не колегіальність, а прозорість дій є запорукою дотримання положень нормативних актів. При дистанційній формі проведення таке зауваження істотне.*
- У пункті VIII. Організаційний комітет підпункт 5 доповнити таким реченням: "У тому числі шифрують випадковим чином і дешифрують письмові роботи учасників відповідно до й після перевірки. Код шифрування не має містити даних, які дозволяють встановити особу учасника, особу керівника й навчальний заклад, а на II чи III етапі відповідно район чи регіон. При автоматизованій перевірці робіт за допомогою програмного засобу такі шифрування та дешифрування не здійснюються. У цьому випадку всім охочим надають доступ до копій всіх робіт учасників з спеціального сайту чи веб-сторінки змагання одночасно з оприлюдненням результатів перевірки". *Це істотна складова роботи оргкомітету, яку не можна не згадати.*
- У пункті IX. Журі підпункт 6 доповнити таким реченням: "За згодою всі ці обов'язки може виконувати одна особа при автоматизованій формі оцінювання і попередньо узгодженому з оргкомітетом алгоритмі розподілу місць переможців відповідного етапу олімпіади, формуванню складу відбірково-тренувальних зборів (якщо такі заплановано), й формуванню команди на наступний етап". *Не колегіальність, а прозорість дій є запорукою дотримання положень нормативних актів.*
- У пункті IX. Журі підпункт 10 подати у такій редакції: "Члени журі:
 - при первинному (до апеляції) оцінюванні письмових робіт працюють лише із зашифрованими роботами;
 - забезпечують об'єктивність перевірки/оцінювання команд та/або учасників;
 - заповнюють оціночні протоколи відповідних змагань за кожним критерієм оцінювання до дешифрування письмових робіт;
 - проводять консультації щодо розв'язку завдань і/або публікують на спеціальному сайті чи веб-сторінці змагання вичерпне пояснення ідей розв'язання та авторське розв'язання — після завершення змагань;

- після проведення апеляції визначають переможців і учасників наступного етапу або відбірково-тренувальних зборів до наступного етапу (на фінальному етапі — до Міжнародного інтелектуального змагання)”.

Проект не містить опису вимог до форми й змісту аналітичного звіту, тому й безглуздо вимагати його створення й подання. Протокол перевірки, деталізований за кожним критерієм, містить вичерпну інформацію про результати змагання.

- **У пункті ІХ. Журі підпункт 14 подати у такій редакції:**

“14. Експерт-консультант Всеукраїнського інтелектуального змагання:

- не бере участі у створенні завдань та виробленні критеріїв оцінювання;
- надає науково-методичну допомогу членам журі під час перевірки робіт учасників змагань;
- остаточно вирішує спірні питання між учасниками й журі під час проведення апеляції;
- бере участь у засіданні журі або спільному засіданні журі та оргкомітету, де має право дорадчого голосу;
- бере участь у складанні аналітичних і науково-методичних документів за результатами проведеного Всеукраїнського інтелектуального змагання”.

Має бути хтось, не обтяжений співпрацею з іншими членами журі, спроможний захистити інтереси учасника, коли члени журі не спроможні помітити свої помилки в оцінюванні чи неоднозначності умови завдання.

- **У пункті ІХ. Журі підпункти 15 і 16 об’єднати й подати у такій редакції:**

“15. Завдання для проведення олімпіад, турнірів, готують предметно-методичні комісії, створені з членів журі, які очолює голова журі.”

Члени такої комісії не зобов’язані перевіряти роботи учасників, але їхні настанови щодо перевірки мають бути обов’язковими до виконання. Для цього вони повинні бути членами журі, інакше їхні настанови можна ігнорувати, а самі вони не зобов’язані виробляти критерії оцінювання.

- **У пункті Х. Апеляція підпункт 1 подати у такій редакції:**

“1. Учасники олімпіад, турнірів, усіх етапів мають право ознайомитись з відповідями (розв’язками) завдань, запропонованими журі, з детально описаними критеріями оцінювання та з попередніми результатами перевірки робіт учасників за кожним критерієм до підбиття остаточних підсумків. Всі ці дані мають бути опубліковані на спеціальному сайті чи веб-сторінці щонайменше за 12 годин до початку прийому апеляційних заяв”.

Без оприлюднення критеріїв оцінювання і оцінок за кожний такий критерій апеляція буде безпредметною. Учасники повинні мати час на осмислення критеріїв оцінювання та того, чи їх порушено. Інакше буде лише імітація апеляції.

- **У пункті Х. Апеляція підпункт 2 подати у такій редакції:**

”2. У разі виникнення питань учасники змагання мають право після завершення всіх турів відповідного етапу змагань подавати заяву у письмовій формі апеляційній комісії з приводу правильності та об’єктивності оцінювання виконаних ними завдань і одержати відповідь до підбиття остаточних підсумків відповідних змагань. При прийнятті відповідного рішення оргкомітетом таке подання можна здійснити електронним листом на адресу, повідомлену учасникам до початку змагання.

Строки подання апеляції визначаються оргкомітетом, про що повідомляється учасникам перед початком змагань.

У заяві учасник змагання повинен зазначити причину апеляції, а саме — який критерій оцінювання порушено. Розгляд кожної апеляційної заяви вважають завершеним лише в одному з таких двох випадків:

- учасник погодився з думкою журі щодо результатів перегляду роботи учасника;
- у разі незгоди учасника з думкою журі щодо результатів перегляду роботи учасника експерт-консультант одноосібно приймає рішення про остаточні

результати апеляції, про які у письмовій формі повідомляє учасника. При прийнятті відповідного рішення оргкомітетом таке повідомлення можна здійснити електронним листом на адресу, з якої прийшла апеляційна заява”.

Таке формулювання робить апеляцію предметною і такою, що враховує реалії сьогодення.

- **У пункті X. Апеляція підпункт 5 розпочати таким реченням:**

“5. Рішення про розподіл місць приймають лише після розгляду усіх апеляційних заяв”.

Інакше можна порушити обмеження на кількість переможців.

- **Пункт XI. Порядок визначення кількісного складу команд та визначення переможців подати у такій редакції:**

1. У I етапі беруть участь усі здобувачі освіти, що навчаються у закладах загальної середньої освіти та закладах спеціальної середньої освіти, розташовані у відповідному районі, що подали індивідуальну заяву на участь у формі і терміни, оголошені на сайті чи веб-сторінці організаційного комітету етапу щонайменше за 30 днів до проведення I етапу. Подання таких даних означає згоду учасника та його батьків/опікунів на збір, збереження та опрацювання персональних даних організаційними комітетами даного та наступних етапів.
2. При проведенні I чи II етапу у районах чи регіонах за різними завданнями або з перевіркою всіх робіт в різних умовах (різним складом журі чи на різних ПК при автоматизованій перевірці у кожному наступному (II чи III) етапі з переможців даного етапу бере така кількість переможців: мінімальна кількість представництва + кількість призерів минулого року. Тут мінімальна кількість представництва:
 - на III етапі — по одному учаснику з кожної паралелі;
 - на II етапі — визначає відповідне управління/департамент освіти й науки регіону в умовах проведення I і II етапів, виходячи з умов регіону, але не менше як по 1 з кожної паралелі.
3. При проведенні I чи II етапу у районах чи регіонах за єдиними завданнями з перевіркою всіх робіт одних умовах (одним складом журі єдиної сукупності зашифрованих робіт або на одних ПК при автоматизованій перевірці) учасники у кожному наступному (II чи III) етапі визначають таким чином (вказано у порядку пріоритетності):
 - критерієм відбору до участі є кількість набраних балів;
 - кількість учасників наступного етапу від кожної паралелі пропорційна кількості учасників поточного етапу цієї паралелі в усьому регіоні / країні;
 - загальна кількість учасників наступного етапу не перевищує максимально можливу кількість учасників передбачену чинними нормативними документами (Умовами проведення I-II етапів та чинним Положенням). Якщо є така можливість (достатня кількість переможців поточного етапу), ці кількості мають збігатися;
 - право участі у III етапі має:
 - той, хто набрав найвищу кількість балів на своїй паралелі у своєму районі — по 1 учаснику від кожної паралелі;
 - той, хто не потрапив до попередньої категорії, але участь якого не суперечить першим трьом умовам.
4. Переможцями відповідного етапу олімпіад, турнірів, вважають учасників, нагороджених дипломами I-III ступенів згідно з рішенням журі.
5. Прізвища, імена переможців та учасників змагань записують у дипломах у називному відмінку.

6. Переможці олімпіад, нагороджуються дипломами I, II, III ступенів окремо за класами (курсами) у кількості, яка не перевищує 50% від числа учасників змагань відповідного класу (курсу), не рахуючи на III етапі тих, хто бере участь за результатами інтернет-олімпіад, з орієнтовним розподілом кількості дипломів у співвідношенні 1 : 2 : 3.
7. Решті учасників III етапів вручаються дипломи учасника.
8. Кращі роботи учасників олімпіад і турнірів можуть бути відзначені спеціальними дипломами або призами.
9. Кількість переможців III етапу олімпіад з навчальних предметів і фінального етапу турнірів, нагороджених дипломами I ступеня, не повинна перевищувати однієї шостої всіх переможців, а переможців нагороджених дипломами I та II ступеня — не більше половини від загальної кількості переможців відповідних змагань окремо за класами (курсами). Решту осіб з числа переможців нагороджують дипломами III ступеня.
10. Команди — переможці фінального етапу турнірів нагороджуються дипломами I, II, III ступенів у кількості, що не перевищує 50% загальної кількості команд-учасників змагань, з орієнтовним розподілом їх у співвідношенні 1:2:3.
11. Дипломи переможців та учасників II і III етапів олімпіад з навчальних предметів і фінального етапу турнірів підписуються головами оргкомітетів та журі (або їх заступниками) і завіряються відповідно до місця проведення змагань гербовою печаткою органів управління у сфері освіти Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій та/або НЦ «МАНУ».
12. У разі втрати диплом не поновлюється і дублікат не видається.
13. Результати проведення III етапу олімпіад з навчальних предметів, і фінального етапу турнірів, затверджуються наказами МОН.
14. Учасники олімпіад, і турнірів можуть бути нагороджені спеціальними призами відповідних оргкомітетів, журі, благодійних фондів, спонсорів тощо.

Алгоритм обчислення рейтингу відсутній у поданому проекті. Поняття рейтингу команд районів чи регіонів суперечить словам про особисту першість. Нова редакція пункту істотно спрощує процедуру визначення кількісного складу команди, не залежить від суб'єктивних міркувань та найкращим чином враховує можливості різних регіонів щодо якісної підготовки учасників змагання. Прив'язка якості диплома до відсотку набраних балів — хибний шлях, що може призвести або до свідомого штучного заниження рівня завдань авторами завдань, або до неможливості нагородити кращих учнів України. Створення умов олімпіадних завдань — це не упорядкування завдань звичайного іспиту, а робота в умовах секретності при невідомій наперед силі кожної паралелі. Може трапитися, що 50% в одному регіоні — це результат, кращий за 90% в іншому регіоні. Зауваження “не рахуючи на III етапі тих, хто бере участь за результатами інтернет-олімпіад” використано для того, щоб уникнути необмеженого зростання кількості учасників III етапу.

- **Вилучити з додатків форму підсумкового протоколу про результати проведення I/II етапу (Додатки 1 і 5 проекту).** Підсумковий протокол містить зайві дані — відсоткове співвідношення — та не містить тих даних, які необхідні для аналізу результатів проведення. Наприклад, розподілу балів за завданнями чи навіть окремими критеріями. Для проведення II/III етапів олімпіади подання такого протоколу не є необхідним. У разі дистанційної роботи журі такого паперового протоколу може навіть не бути. Важливим є наявність протоколів у шухлядах чиновників, а негайне оприлюднення результатів на офіційних сайтах (веб-сторінках) для ознайомлення всіх охочих. У тому числі й учасників.
- У додатку з формою заявки на участь команди II/III етапу (Додатки 3 і 7 проекту) потрібно замінити назви стовпців “Кількість балів...” і “Відсоткове

відношення...” на “Місце на ... етапі” і Прізвище, ім’я та по батькові керівника учня”

- **Вилучити з додатків форму анкети учасника III етапу (Додаток 4 проекту) як таку, що невиправдано вимагає подання персональних даних не лише учасника, але й тих, хто ніяк не причетний до олімпіади. Даних, поданих у заявці при врахуванні попередньої правки, достатньо для протоколу журі III етапу і створення нагородних документів — дипломів.**

Зауваження. Текст проєкту жодним чином не вказує на наявний особливий статус Українського фізико-математичного ліцею Київського національного університету імені Тараса Шевченка на олімпіадах з фізики, математики, інформатики й хімії. Для його врахування потрібно скопіювати відповідні речення з чинного Положення.

Можливо, є сенс зберегти шкільний етап олімпіади. Але це вимагає справжнього громадського обговорення серед шкільних вчителів і учнів з наперед проголошеною процедурою врахування пропозицій. У разі збереження потрібно буде лише перенести дату початку районного етапу й перенумерувати наступні етапи.

Пропозиції упорядкував доцент Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, кандидат фізико-математичних наук, Заслужений учитель України Олександр Рудик, який вдячний за слушні й змістовні поради Голови ГО “Федерація олімпіадного програмування” Антона Ципка під час остаточного доопрацювання цього тексту.